

Kmet, delavec
in obrtnik
maj bodo narodu
vodnik!

Letnja vsota stroškov
Marekoni:
za leto leta Din 30—
za pol leta „ 15—
za iznajetstvo „ 15—
za leto leta Din 30—
Inovirati po tarifu. — Pis-
momin vprašanjem naj
se priloži znamko za od-
govor. — Ne frankirane
pisma se ne sprejemajo.

Kmetijski list

Vsakdo vživaj
vse sadove
svojega dela in
marljivosti!

Rokopisi se ne vra-
šajo. — Plača in tož-
be v Ljubljani. — Ured-
ništvo in uprava je v
Ljubljani v Klotovrski
ulici št. 7. — Telefon
št. 2506. — Račun
pri poštni hranilnici
št. 14.104.

Gospodarska kriza.

O »gospodarski krizi« govorimo pri po-
sameznem gospodarstvu takrat, kadar go-
spodar »ne more več naprej«. To se zgodi,
če začne zastajati izmenjava blaga. Izmenja-
va blaga lahko zastane iz več vzrokov. Če je
n. pr. gospodar zapravljivec, da potroši za
svoj pridelek pridobljeni denar samo za svo-
jo zabavo, ne skrbi pa za obnovo svojega in-
ventarja in orodja, mora nastati v gospodar-
stvu zastoj in takrat govorimo o »krizi« in
pravimo, da je prišel kmet (trgovec, obrtnik
itd.) v »kritičen« (usoden) položaj.

Dandanes govore in pišejo ljudje o
splošni gospodarski krizi. To se pravi, da so
prišle vse gospodarske panoge brez izjeme v
težavo. V krizi se nahaja kmetijstvo, v krizi
je obrt, v krizi je industrija. Da pa je kriza
splošna, temu se ni čuditi. Dandanes so vse
panoge gospodarstva tako tesno povezane
med seboj, kakor so zvezani med seboj udje
človeškega telesa: če te boli zob, te boli cela
glava in zglavo vred celo telo. Če pride torej
v »krizo« kmetijstvo, čuti to tudi obrt in in-
dustrija in obratno. Kakor pa skušajo pri bo-
lezni človeškega telesa zdravniki ugotoviti
sedež bolezni, tako je treba tudi bolnemu
gospodarstvu ugotoviti, odkod bolezen prihaja
in kje je njen sedež in izvor.

Med vojno.

Današnja gospodarska kriza prihaja od
udarca, ki ga je zadala vsemu svetu dolgo-
letna svetovna vojna. Mi vemo, da so v vojni
streljali in vemo tudi, da je vsak strel nekaj
veljal. Material za municijo in njega izdelava-
vanje je bilo treba plačati. Municija, puške
in topovi pa niso služili človeštvu v napre-
dek, ampak smo vse delo, ki ga je opravljalo
stotisoče ljudi dan na dan skoraj pet let,
kratkotom pognali v zrak! V zrak pognani
material in v zrak pognano delo pa nam danes
manjka, ker ga moramo še danes plače-
vati v obliki raznih vojnih dolgov. Tu se je
zgodilo v velikem to, kar se dogaja tudi v na-
vadnem življenju v malem: Kdor sedi ves
dan v gostilni in zapravlja, mora priti na kant
in mnogo novega dela je treba, da pride tako
zavozeno gospodarstvo zopet v red!

Nismo pa med vojno vsi skupaj samo za-
pravljali svojega navadnega premoženja v
zrak, ampak smo tudi na milijone ljudi
ustvarjajočemu delu odtegnili. Tudi tukaj smo
delali, kakor zapravljivci: Zapravljivec ne
zapravlja samo denarja, ampak odtegne go-
spodarstvu tudi eno delovno silo. Delovna sila
pa v gospodarstvu že nekaj pomeni.

Posledica spuščanja pridobljenega pre-
moženja v zrak in odtegnitev milijonov de-
lovnih sil iz produktivnega in ustvarjajočega
gospodarstva pa je bilo velikansko pomanj-
kanje blaga že med vojno. Zmanjkovalo je
živeža, ker so bile delovne moči leta in leta
na fronti, zmanjkovalo pa je tudi obrtnih in
industrijskih izdelkov. Pušk in topov ni bilo
mogoče jesti, pa tudi orati se z njimi ni dalo
in tudi ne izdelovati potrebnega orodja. Po-
manjkanje blaga je pa imelo za posledico
ogromno druginjo, ki se je še vsi spominjamo.

Po vojni.

Po vojni je bil drag živež, dragi so pa
bili tudi industrijski in obrtni izdelki. Od leta
do leta pa se je pridelovanje živeža in izde-
lovanje obrtnih in industrijskih izdelkov
množilo, ker so se ljudje iz fronte zopet vrni-
li na produktivno delo. Kolikor več pa je bilo
zopet blaga na razpolago, toliko bolj bi bile
morale cene živeža in obrtnih izdelkov pada-
di, in sicer na celi črti. Tako bi človek sicer
pričakoval, zgodilo se pa to ni na celi črti.

Mogoče se še nikdar ni tako pokazala raz-
lika v organizaciji poljedelskega in industrijskega
dela, kakor v povojnih letih. Zaradi po-
manjkljive organizacije so cene kmečkih pri-
delkov stalno padale, ker se je množina pri-
delka stalno dvigala, cene industrijskih pro-
izvodov pa so se držale in se še drže zelo na
stari višini, čeprav razpoložljiva množina
fabrikatov nič manj ne raste, kakor raste
množina kmečkih pridelkov.

Ker je bilo po vojni pomanjkanje živeža
po vseh evropskih državah naravnost kata-
strofalno, se je takrat vse vrglo na pridelova-
vanje živeža. Velike dele prej nerodovitnega
sveta so obdelali, že obdelano zemljo so iz-
boljšali, iz tujih dežel so nakupili mnogo ži-
vine za razplod. Države so podpirale domačo
produkcijo z vsemi sredstvi in vsaka dežela
je stremela za tem, da sama sebe prehrani.
To se je tudi v veliki meri posrečilo doseči,
vsaj danes že hribovita Avstrija sama sebe
redi. V tujih deželah pa so tudi hoteli polo-
žaj v Evropi izkoristiti in zato se je produkci-
ja žita silno dvignila tudi v Ameriki (Argen-
tinija, Kanada itd.) Ker pa ves ta napredek
ni bil organiziran, so morale cene seveda za-
četni padati in padajo še danes.

Drugače pa je bilo v industriji. Industri-
ja je bila že zdavnaj organizirana in njena
organizacija se še vedno bolj spopolnjuje. —
Produkcija se je res tudi v industriji silno
dvignila, toda organizirana industrija s ceni-
mi svojih izdelkov ni hotela navzdol in tega
še danes noče, ampak cene trdovratno drži.
Na ta način je nastala med padajočimi ceni-
mi kmečkih pridelkov in pa med precej stal-
nimi cenami industrijskih proizvodov vedno
večja napetost in danes smo tako daleč, da je
kmetu pri padajočih cenah njegovih pridel-
kov že skoro nemogoče nakupovati vedno
enako drage industrijske produkte (orodje,
obleko), čeprav jih krvavo potrebuje.

Ker pa kmet ne more več kupovati indu-
strijskih in obrtnih izdelkov, nastaja v kmeč-
kemu gospodarstvu zastoj. Znaki zastoja se
kažejo že tudi pri nas, in tudi naši kmetje
so začeli govoriti: Čemu naj pa kupujem
umetna gnojila in čemu stroje in čemu naj
izboljšujem zemljo, če pa za pridelek komaj
toliko dobim, ali pa niti toliko, kolikor me
umetni gnoj velja? Možnost, da bo začela vi-
šina kmečkega pridelka padati, torej ni iz-
ključena! Nenaraven tak proces ne bi bil —
ampak zelo — razumljiv.

Kje je rešitev?

Zgoraj smo že rekli, da je industrija
močno organizirana in da vsled svoje močne
organizacije cene tudi mnogo lažje drži na
neki gotovi višini, kakor popolnoma neorga-
nizirano kmetijstvo. Večno pa to ne bo moglo
trajati, in če bi bili industrijci nekoliko pa-
metnejši in uvidevnejši kot so, bi oni sami
moral biti prvi, ki bi delali na to, da njihov
najboljši odjemalec (to je kmet) ne propade.
Industrija dobro ve, da je živež danes mnogo
cenejši, kot je bil pred par leti. Iz tega dej-
stva pa oni ne izvajajo edino pravilne posle-
dice, da bi tudi oni pocenili svoje blago, am-
pak znižujejo plače delavcem, da bi bil nji-
hov profit še večji! Tako ubijajo ne samo
enega svojega odjemalca — kmeta, ampak
tudi družega svojega važnega odjemalca —
delavca! Zato pa se blago v fabriških maga-
cinih kopiči in kopiči, ker ga nihče ne more
kupovati. Čim bolj pa se s kopiči neprodano
blago, tem bolj trdovratni so industrijci v
svojih cenah, ker se nikakor ne morejo vži-
veti v to, da bi dajali svoje blago cenejše. Na-
ša (evropska) industrija nikakor ne more
razumeti znanega Forda, ki pravi, da je treba
delavca dobro plačati in blago čim cenejše
prodajati, tako da ga ljudje lahko kupujejo
in da masa dobiček prinese, ampak se drži
še vedno starega načela, da je boljše narediti
in prodati na teden le eno obleko za 2000
dinarjev, z dobičkom 100 dinarjev, kakor pa
narediti in prodati na teden 10 oblek po 1800
dinarjev, z dobičkom po 60 Din pri obleki.

Vidimo torej, da bistvo današnje gospo-
darske krize ne obstoji več v pomanjkanju
blaga, kakor med vojno in prva leta po vojni,
ampak le v trdovratni obrambi prekomernih
industrijskih dobičkov in prekomerno viso-
kih obrestih tistih bank, ki stoje za industrijo.

Neorganizirani kmetje so cene svojih
pridelkov že zdavnaj morali znižati, kakor je
to pač zahteval naraven razvoj in položaj na
svetovnem trgu. Temu položaju bo morala
slediti tudi industrija in se zadovoljiti z manj-
šimi dobički pri kosu prodanega blaga in se
zanašati na dobiček od prodaje v masah, ali
pa bo morala začetni zapirati svoje obrate. —
Dobički po 100 do 200 procentov ne morejo
biti večni.

Ves današnji gospodarski položaj pa nam
kaže strahovito gospodarsko odvisnost neor-
ganiziranega kmetijstva od organizirane in-
dustrije. Vprašati pa se moramo: Ali je ta
odvisnost potrebna? Ali je ni mogoče streti?

Mi smo mnenja, da je to mogoče. Mi vsi
vemo — in to smo že dostikrat pisali in znan-
stveno vtemeljevali v našem listu, da prihaja
vse življenje iz zemlje in od zemlje in da brez
kmeta ni nič, ker ima ves živež v rokah. Ma-
šin ne more nihče jesti, če so še tako lepe.
Danes pa gremo še dalje in pravimo: Kdor
ima živež v svojih rokah, je lahko tudi gospo-
dar strojev in gospodar industrije, če le hoče.
Tisti namreč, ki res ustvarja kapital, je v prvi
vrsti kmet. Kdor pa ima kapital, temu se ni
potreba podajati v tujo odvisnost, ampak
lahko s svojim kapitalom ustvarja sam za se-

be in za svoj račun vse, kar potrebuje. In kar ne zmore eden sam, jih zmore več, če se organizirajo.

Take organizacije že imamo in to so zadruge. Zakaj ne bi bilo n. pr. mogoče ustvariti zadrug, ki bi izdelovale vse, kar kmetje potrebujejo, s kmečkim zadržnim denarjem? Zakaj bi ves dobiček od industrije požiral le en sam industrijski ali bančni mogotec. Ali ne zmorejo kmetje tega sami? Če so se na Češkem kmetje osvobodili raznih »sladkornih« in podobnih »baronov«, bi ne bil vrag, da se ne bi mogli otresti vsaj nekoliko tega jarma tudi mi! Če posamezen kmet lahko izdeluje grablje v svoji režiji, zakaj ne bi mogle kmečke zadruge izdelovati na svoj račun in za svoje člane tudi železnih plugov? Po našem prepričanju je to mogoče, treba bo le najti pravo in primerno pot, da se to izvrši.

Zagrebački Zbor

5. — 14. IV. 1930

VII. SALON AVTOMOBILOV
vseh vrst, motornih vozil itd.

XIII. SPECIJALNI VELIKI SEJEM
POLJEDELSTVA

stroji, gnoj va, potrebščine

PEROTNINA (5. — 8. IV. 1930)

LETNIH, TURISTIČNIH IN
ŠPORTNIH POTREBŠČIN

MEDN. FOTOGRAFIKA IZLOŽBA

Z legitimacijo Zbora na železnicah brezplačni povratek, na jadranskih parobrodih višji razred za ceno nižjega.

Občni zbor Zveze slovenskih zadrug.

Dne 24. t. m. se je vršil v dvorani Delavske zbornice v Ljubljani občni zbor Zveze slovenskih zadrug, ki se ga je udeležila po svojih delegatih 109 zadrug od 165, kolikor jih je včlanjenih v Zvezi. Občnemu zboru je predsedoval predsednik inž. Zupančič, ki je pozdravil navzoče zastopnike oblasti, zatem pa predlagal, da se pošljejo pozdravne brzojavke Nj. Vel. kralju in pa ministru za kmetijstvo dr. Otonu Frangešu.

Zborovanje je pozdravilo tudi predsedstvo Glavne združne zveze v Beogradu, ki je izreklo svoje obžalovanje, da ne more poslati na zbor svojega zastopnika.

Po prečitanih odobritvi zapisnika o poteku zadnjega občnega zbora je poročal o delovanju Zveze njen ravnatelj Fran Trček. Iz njegovega poročila posnemamo, da se posamezne zadruge razvijajo ugodno kot so se doslej, razvoj pa ne gre ves v istem pravcu, kakor se pač menja konjunktura. Dotok denarja v kreditne zadruge je manjši, odtok pa večji zaradi večjih kreditnih potreb, ker so cene raznih pridelkov precej padle. Sicer se je kmalu pojavil iz kmetijskih vrst klic po organizaciji za vnovčenje pridelkov, vendar se doslej v tem pogledu kaj pomembnejšega ni izvršilo. To je tudi razumljivo, ker zahteva taka organizacija prvovrstnih in enotnih pridelkov ter veliko cenene kapitala. Manjka dalje tudi glavni pogoj: za organizacijo in moderno pridelovalno tehniko dovolj vzgojen kmetovalec, brez čegar sodelovanja je taka organizacija nemogoča.

Kreditne zadruge so tudi lani najlepše napredovale od vseh. S previdnim upravljanjem vlog, s točnim poslovanjem in dajanjem posojil pod ugodnimi pogoji so si zaupanje še nadalje utrdile. Samo tako je razumljivo, da je v Sloveniji skoro dve tretjini hranilnih vlog v kreditnih zadrugah. Čeprav je bil dotok vlog lansko leto manjši kakor druga leta, so vendar dosegle višino 350 milijonov dinarjev. Obrestna mera je znašala po 5 do 6%, ponekod tudi po 7%. Posojila pa so že prekoračila vsoto 300 milijonov dinarjev. Obrestna mera za posojila je znašala pri večini zadrug 6½ do 9%.

Zaradi ugodne konjunktura so se lepo razvijale tudi mlekarke zadruge. Treba bo pač še več napredka, zlasti glede tehnične izpopolnitve. Izdelovati moramo le prvovrstno blago, če hočemo vzdržati konkurenco. Lansko leto so mlekarke zadruge prejele 1 milijon 800.000 litrov mleka, iz katerega so izdelale 75.000 kg sira in 5000 kg masla. Mleko so plačevale po 1.75 do 2.75 Din za kilogram, sir pa so prodajale po 26 do 36 Din kg, pač po kakovosti.

Blagovne in obrtniške zadruge žalibog nazadujejo, upamo pa, da bodo počasi prebrodile težko krizo, v kateri se nahajajo.

Dobro pa se razvijajo električne in kmetijsko-strojne zadruge. Kmetje čimdalje bolj uvidevajo koristi in prednosti strojnega dela, zlasti ob današnjem pomanjkanju delovnih moči. Žalibog pa so stroji zelo dragi, kar mnoge odvrča od njih nabave. Važne bodo postale razvodne zadruge, ko se bo pričel izvrševati obsežen banovinski elektrifikacijski načrt.

Novih zadrug je bilo lani ustanovljenih s sodelovanjem Zveze 11, dve zadrugi pa sta pristopili k Zvezi od drugih zvez. Prirastek je znašal torej 13 zadrug. Likvidiralo pa jih je 6, a 2 sta izstopili. Koncem leta je štela Zveza 67 kreditnih, 10 nabavnih, 21 mlekarških, 10 živinorejskih, 18 strojnih, 7 obrtniških, 10 stavbnih, 3 tiskarske, 1 zavarovalno, 2 osrednji kmetijski in 13 raznih drugih zadrug.

Zveza je izdala lansko leto za propagando združništva velik stenski koledar, začela pa je tudi izdajati lastno strokovno glasilo »Združni vestnik«. Knjigovodstvo je uredilo 78 zadrugam, število opravljenih spisov pa je doseglo že visoko številko 8880. Revizij je izvršila Zveza 69 in sicer 64 rednih in 5 izrednih.

Kmetijski delavci.

Vsako spomlad, ko se začenja delo na polju, dobivamo redno dopise z dežele, v katerih gospodarji tožijo, da ne morejo dobiti niti stalno plačanih hlapcev, še manj pa sezonske kmetijske delavce ali dminarje. Taki dopisi nam prihajajo od zelo resnih mož, tako da ni dvoma, da so resnični.

Na drugi strani pa slišimo in beremo, da vlada v industriji velika brezposelnost, enkrat v tej, enkrat v drugi panogi. In v dnevnih listih beremo dan na dan žalostne slike in prizore, ki se odigravajo v gladnih rodovinah brezposelnih in na hodnikih raznih posredovalnic za delo. Mi niti najmanj ne dvomimo, da so tudi te žalostne slike resnične.

Položaj je torej tak, da na eni strani delavnih moči primanjkuje, na drugi strani primanjkuje pa dela. Ravno tako pa tudi vemo, da odhaja leto za letom na stotine naših poljedelskih delavcev na sezonsko delo v tuje kraje (Francija, Nemčija itd.).

Če razmotrivamo položaj tako kakoršen je, moramo priznati, da tu nekaj ni v redu, kajti to, da je na eni strani delo na razpolago, na drugi strani pa so ljudje brez dela in lačni — to se ne vjema. Če pa hočemo spoznati

Denarni promet je znašal lani nad 305 milijonov dinarjev, torej je narastel za 60 milijonov dinarjev.

Vloge so se dvignile na 23,512.939 Din — prirastek znaša 1,384.217 Din.

Lastno premoženje znaša 592.255 Din.

Kreditni so narastli od 14,767.182 Din na 19,851.575 Din.

Čisti dobiček pa znaša 30.731 Din, ki se na predlog načelstva pripiše rezervnemu zakladu.

Lansko leto je izvršil revizijo Zveze revizor Glavne združne zveze za Jugoslavijo g. inženir Varga. Konec njegovega poročila se glasi:

»Imenik članov se vodi v redu in ažurno. Pristopnice so istotako v redu. — Revizije se izvršujejo pravilno in poročila so dokaz, da so revizorji sposobne sile. — Mogel sem se sedaj prepričati, da se kreditna sposobnost zadrug pravilno presoja in da se na osnovi nje dajejo krediti previdno in dovoljno zavarujejo. — Knjige se vodijo pravilno in po določenih zakona. — Preizkusil sem zadnje računске zaključke in ugotovil popolno soglasje s knjigami in prilogami. — Zveza je v času od zadnje revizije napredovala v vseh smereh. — Glede na vse to se more z gotovostjo reči, da daje Zveza zadostno jamstvo vsem, ki ji zaupajo svoja imetja. To tem bolj, ker se postopa pri poslovanju previdno in s skrbnostjo dobrega gospodarja in ker se ne spušča v nikake posle, ki niso v skladu z njenim namenom in značajem cele organizacije. — Končno naglašam, da so nizka obrestna mera in majhna razlika med obrestno mero za vloge in kredite najboljši dokaz, da je Zveza ostala zvesta združnim načelom.«

Po poročilu ravnatelja g. Trčka so poročali še člani nadzorstva, ki so našli vse račune v najlepšem redu in so zato predlagali, da se dosedanji upravi podeli razrešnica.

Nato je povzel besedo še zastopnik celjske združne zveze g. Smodiš, ki je v svojem govoru želel bratski Zvezi še večjih uspehov tudi v novem poslovnem letu.

Po starem običaju sta sledili nato še dve strokovni predavanji in sicer je predaval združni revizor g. A. Rožet o živinorejskih zadrugah z ozirom na novi živinorejski zakon ter zvezni ravnatelj g. Fr. Trček o štednji.

Na koncu je bila izpopolnjena uprava s tem, da je bil izvoljen v načelstvo g. dr. Marušič, nadzorstvo pa je ostalo neizpremenjeno.

zakaj je tako, moramo poiskati vzroke, sicer se ta bolezen ne bo dala ozdraviti.

Oglejmo si najprej položaj industrijskega delavca. Pri tej vrsti delavcev moramo razločevati izučene delavce (profesijoniste) in navadne, neizučene pomožne delavce. Za nas so važni predvsem neizučeni pomožni delavci, kajti izučeni profesijonisti (rokodelci) niso toliko izpostavljeni brezposelnosti, kakor neizučeni, ki mnogo težje dobe delo v drugi fabriki, če ga v eni izgube. Pomožni fabriški delavci se rekrutirajo večinoma s kmetov. So to navadno otroci bajtarjev, kjer pičla zemlja ne more prerediti vseh članov družine. Dokler so taki otroci majhni, že še nekako gre. Ko pa dorastejo, jih začne same boleti njihova težka usoda in fantje in dekleta začno premišljevati, kako bi našli kje na svetu kos količkaj stalnega kruha.

Dve možnosti se takim fantom odpirata: Ali iti v službo na kmetih, ali pa jo mahiniti v mesto v fabriko. Živeti doma kot dninar in biti starišem v breme, to je fante in dekleta sram.

Predno pa se tak fant odloči za svoj veliki korak, poslušaj, izprašuj in se informira

Velikonočna prodaja čevljev **'STANDARD'**

je že v teku in opozarjamo naše cenj. odjemalce, da ne zamude ugoden nakup, najnovjših lepih spomladanskih

čevljev. Po tovarniški ceni.

Oglejte si našo ogromno zalogo, nakup neobvezen.

Otroški v raznih barvah in lak . . . od **Din 40.- do 50.-**
Ženski črni ali rjavi od **Din 100.- do 120.-**
Ženski na špango, komb. usnje . . . od **Din 150.- do 170.-**
Ženski razni, moderna oblika . . . od **Din 160.- do 180.-**
Moški polčevlji, črni od **Din 140.- do 160.-**

Moški polčevlji, rjavi in komb. od **Din 150.- do 180.-**
Moški razni, moderna oblika od **Din 170.- do 190.-**

Poleg teh pa še razne druge vrste po **najnižji ceni.**

Izdelava **gojzerc** po švicarskem tipu, tudi po meri.

Vse to Vam je možna nuditi **samo** naša

DETAJLNA TRGOVINA s čevlji tov. Carl Pollak d. d.

v Ljubljani, na DUNAJSKI CESTI št. 23, na dvorišču.

pri drugih, ki so že kje v mestu ali v fabriki. Ti mu povedo, da v fabriki ni tako hudo. Delati je treba 8—10 ur na dan, potem pa si prost. Dežja in mraza se ni treba bati, ker delaš pod streho. Plača sicer ni visoka, ampak živeti se da. Ko pa prideš z dela, si prost in svoboden in greš lahko v kino ali na kakšno drugo zabavo. Za slučaj bolezni si zavarovan in dobiš zdravnika in zdravilo zastonj. Če se ti pripeti kakšna nezgoda, si tudi zavarovan in dobiš odškodnino. Če si brez posla, dobiš podporo nekaj tednov, v skrajnem slučaju jo pa še vedno lahko mahneš domov, vsaj začasno, dokler se zopet delo ne odpre.

Vse to slišijo bajtarski fantje in potem začno primerjati. Doma nima nič. Če hoče iti delat k sosedu, pač nekaj zasluži, toda to je za par dni, kaj pa potem? Delo traja, kakor je, včasih dalje, včasih manj. Če zbolí, nima nič; če ga podere drevo in mu zdrobi nogo, tudi nima nič. Zabave je malo, a še te si ne more privoščiti, ker nima denarja. Na starost si pa še misliti ne upa.

V svojem sreču si pa tak fant nič bolj iskreno ne želi, kakor, da bi si priboril na tem svetu vsaj skromno bajtico, kjer bi mogel biti sam svoj gospodar, čeprav majhen gospodar. Toda, kako priti do denarja, ko pa tudi najbolj skromna bajtica že stane toliko denarja! Če gre služiti za hlapca, ne bo zlepa prišel do svoje kajže — ajdi torej po svojo srečo v mesto! Mogoče pojde. In fant gre!

Mislímo, da nas bodo ljudje razumeli. Če primerjamo to, kar ima danes fabriški delavec, s tem, kar ima delaven človek na kmetih, moramo pogumno pogledati resnici v oči in priznati, da so fabriški delavci, tudi pomožni, v glavnem in splošnem dosti na boljšem, kakor so delavci na kmetih. Fabrični imajo svoj odmerjen delovni čas, imajo svoje zavarovanje itd., medtem ko je delavec na kmetih v splošnem prepuščen samemu sebi. Odtod izvira vse zlo.

Za to zlo bo pa tudi treba najti zdravilo na tak ali tak način, kajti res je: Kam naj se dene tak revež, če zbolí ali se ponesreči? In kaj naj začne na stara leta? Časi, ko so šli tudi hlapce in deklet med družinske člane, so minuli, na negotovost pa nihče rad ne zida. In negotovost in nesigurnost za slučaj bolezni in za slučaj starosti je tista sila, ki goni ljudi z dežele v mesto in v fabrike, kamor vabi ljudi vsaj skromna sigurnost.

Mislímo, da smo s tem povedali vse!

Politične vesti

Proračun Dravske banovine.

Uradno poročajo: Finančni minister je z odlokom z dne 21. marca 1930, št. 13.496, potrdil banovinski proračun za leto 1930/31, ki izkazuje 136,062.286 Din dohodkov in ravno toliko izdatkov.

Proračun je torej dovolj visok in bo mogla Dravska banovina skrbeti za napredek svojega gospodarstva.

Po posameznih poglavjih predvideva proračun te

dohodke:	Din
Državne dotacije	30,886.622
prebitek dohodkov banovinskih podjetij in ustanov	1,833.864
takse in doklade	85,680.000
razni dohodki	17,661.800
Skupaj	136,062.286

Izdatki	Din
se dele sledeče:	
Banska uprava, centralni urad	11,904.249
kmetijski oddelek	14,337.871
prosvetni oddelek	8,891.418
tehnični oddelek	31,028.479
oddelek za socialno politiko in narodno zdravje	41,357.189
oddelek za trgovino, obrt in industrijo	3,483.303
agrarne operacije	772.000
banovinski dolgovi	11,000.000
razni izdatki	13,287.777
Skupaj	136,062.286

Proračuni banovinskih podjetij in ustanov predvidevajo 29,342.739 Din izdatkov in 31,176.603 Din dohodkov. Čisti dobiček je izkazan v proračunu banovinskih dohodkov.

Med dohodki tvorijo najvišjo postavko trošarine na alkoholne pijače v znesku 35 milijonov 800.000 dinarjev. Na drugem mestu je donos 40% doklad k državnim neposrednim davkom v znesku 30,800.000 Din.

Kar se tiče višine doklad k neposrednim davkom, odgovarja odobrena 40% doklada dosedanji obremenitvi, tako da se obremenitev prebivalstva potom doklad ne bo povečala.

Med izdatki zavzema v ožgled izdatkom za bolnice in humanitarne ustanove najvišjo postavko oddelek za socialno politiko in narodno zdravje. Na drugem mestu se nahaja tehnični oddelek, ki potrebuje velike zneske za vzdrževanje potov. Na tretjem mestu se nahaja kmetijski oddelek. Iz tega se vidi, da posveča banska uprava tem trem panogam največjo pažnjo in da njen proračun odgovarja krajevnim potrebam ter ekonomskim in socialnim razmeram.

O proračunu bomo povedali v prihodnjih številkah kaj več.

Agrarna reforma v nasledstvenih državah.

Zunanji minister dr. Beneš je v proračunskem odboru češkoslovaškega senata pri razpravi o proračunu svojega ministrstva govoril o pariških pogajanjih glede agrarne reforme in rekel, da se je v Haagu sklenila okvirna pogodba, katero so podpisale države Male antante in Madžarska in ki se bo v Parizu podrobneje obravnavala. Na pariški konferenci so nastale težkoče glede interpretacije (tolmačenja) določenega besedila. Haaška pogodba sloni na naslednjih treh točkah: 1. Odprava vseh sporov v bodočnosti glede agrarne reforme. 2. Odprava vseh eventualnih bodočih sporov. 3. Zakočni o agrarni reformi morajo respektirati tudi odškodnino za zaplenjeno zemljo. Nobeno mednarodno sodišče se ne sme vmešavati v vprašanja agrarne reforme, ki so končnoveljavno urejena z notranjo zakonodajo dežele. To velja tudi za odškodnino za prevzeta posestva. Zaradi tega nima Češkoslovaška iz naslova agrarne reforme plačati niti vinarja več kakor to določajo češkoslovaški zakoni.

V Parizu skušajo sedaj Madžari posamezne določbe in neizpremenljive paragrafe izpremeniti. Oni niso razumeli haaških dogovorov. To so v Parizu potrdili tudi delegati Francije, Anglije in zastopniki Male antante. Minister je ugotovil, da češkoslovaška vlada ne more opustiti načel, ki jih je zastopala v Haagu. Ona ne more in ne bo v tej zadevi dopustila nobenega kompromisa.

Haaški dogovori o agrarni reformi in druga vprašanja predstavljajo enotno in nedeljivo celoto.

Kmetijski gospodarji in kmetijske gospodnje! Kupujte svoje potrebščine manufakturnega blaga pri zanesljivi domači tvrdki Fr. Novak, Ljubljana, pri Nunki cerkvi. — Tam kupite dobro in poceni!

Bolgarska vlada in atentatorji.

Po izvršenih atentatih v Strumici in Pirotu so pobegnili atentatorji na bolgarsko ozemlje. Naš poslanik v Sofiji je izročil bolgarskemu zunanjemu ministru Burovu diplomatsko noto, v kateri je zahtevala naša vlada kaznovanje zločincev in primernih ukrepov, da se vpadе bolgarskih atentatorjev na naše ozemlje prepreči. Zunanjega ministra Burova sta posetila v istem cilju tudi francoski in angleški poslanik v Sofiji, kasneje pa še italijanski. Uspeh teh intervencij je bil ta, da se je bolgarska vlada končno le odločila napraviti energičen korak proti makedonstvujočim ter je bilo v zadnjem času več njihovih članov aretiranih. Aretacije se še vedno nadaljujejo. Oblasti bodo skušale z vsemi sredstvi zatreti zločinska gnezda makedonstvujočih in na ta način enkrat za vselej preprečiti vpadе atentatorjev na jugoslovansko ozemlje in prelivanje bratske krvi. Če se bo ta korak bolgarski vladi posrečil, je gotovo odstranjena ena največjih ovir za prijateljske medsebojne odnose med Jugoslavijo in Bolgarijo.

Izvirne francoske pastilje

„VALDA“

proti prsnem prehladu, nahodu, gribohu, vnetju krlja, akutnim in kroničnim ka-
tarjem, hripi, influenci, naduhi.

Prodajajo vse lekarne in drogerije.

Dopisi

Z Iga. G. urednik, dovolite nam danes nekaj več prostora v našem »Kmetiskem listu«, saj se itak malo kdaj oglasimo. Pa ne mislite, da smo Ižanci leni in slepi, da ne čutimo težav in ne vidimo tistih, ki nas izkoriščajo. Kar je kmetov, vse dela in se bori za obstanek. Ker se poljski pridelki niso dali spraviti v denar, je sedaj vse v gozdovih. Kdor ima le še kaj lesa, ga seka in prodaja. Kdor pa tega nima, ta gre na zaslužek, muči sebe in živino, v tri ure oddaljenih grajščinskih gozdovih. Kajti gospodarska in denarna kriza to zahteva. Plemenske svinje so do 40 odstotkov manj prašičkov povrgle kot v drugih letih in še mnogo od teh je kmalu po porodu poginilo. Več švinj je bilo na porodu zaklanih. Nikdo ne pomni pri nas v tej panogi take katastrofe. Marsikoga v tem mučijo skrbi. Če pojde še tako naprej, bo v kratkih letih marsikatera kmetija v zadnjih vzdihljajih. To priznavajo že tudi drugi gosposki stano-
vi, da kmet res peša in da mu je treba pomagati. V svojem časopisju, kakor v »Domoljubu« in drugih, pišejo lepe članke in obetajo nam vse kar je mogoče. Mi pa vemo, da je vse to podobno tistemu gospodarju, ki je tolažil svoje-
ga izmučenega hlapca, potrpi, bo kmalu boljše, ne bo dolgo, ko bova skupno večerjala pri eni skledi. — Vsled suše zadnjih par let smo pridelali malo sena in stelje ter vsled tega napravili malo gnoja. Suša nam je travniško rušo tako uničila, da brez gnojenja ni upati na kak boljši pridelek. Ker so pa umetna gnojila silno draga, se je naša kmetijska podružnica obrnila direktno na tvornico z upanjem, da dobi gnoj po nekaj nižji ceni. Tvornica nam pa na vprašanje, po kateri najnižji ceni bi dala nekaj vagonov gnojil, ni odgovorila, ampak le sporočila, da je njen zastopnik v Ljubljani. Tukaj smo dobili nasvet, naj se za gnojila pogodimo s tukajšnjimi tvrdkami. Med tem smo dobivali ponudbe od Gospodarske zveze in Kmetijske družbe, da nam dobavijo gnojila (rudnine) po 90 Din za 100 kg.

Obrnili smo se na »Ekonom, kateri nam je doposlal par vagonov po nekaj kron pri 100 kilogramov nižjani ceni. Mi se čudimo o tem Kmetijski družbi! Ob razpustu prejšnjega odbora se je čitalo, da mora Kmetijska družba dobavljati članom umetna gnojila brez vsakega dobička po nabavni ceni. Mora takorekoč samo posredovati med tvornico in člani. Prosimo glavni odbor, da bi nam on v »Kmetovalcu« objavil, po kateri ceni dobi družba iz tovarne umetna gnojila. To žele vsi člani naše podružnice. Mi smo mnenja, da naj bi se podpore, ki jih dobe kaka pevka in druga podobna koncertna društva, katera ne prinašajo državljanom nobenega gmotnega blagostanja, obrnile kmetom v pomoč, da bode cena umetnih gnojil nekaj nižja. Kmet bi dobil večje veselje do gnojenja, bi sam več v tem žrtvoval, pospešil svoje pridelke, kar bi bilo v korist vsem slojem v državi. — Ižanski kmet.

Orlavas. Občni zbor Sadjarske in vrtinarske podružnice je otvoril tukajšnji g. šolski upravitelj Josip Jarh. Pristrčno je pozdravil vse navzoče. V svojem govoru je tolmačil pomen in korist podružnice v splošnem. Navduševal je navzoče, da se poprimejo čimbolj sadjarstva, da gojijo posebno one vrste, ki uspevajo najboljše po naših krajih. Predno pa je prišel do čitanja pravil, se je spomnil z lepimi besedami predsednika češke republike Tomaža Masaryka, kojega 80-letnico proslavlja ves češki narod in druge evropske države. Orisal je njegovo življenje od rojstva do danes. Tako ga proslavlja tudi Jugoslavija. Zasluga Masaryka je, da je češka republika na tako visoki stopnji kulture in da danes spada k najkulturnejšim državam v Evropi. Po tem orisu Masaryka je g. šolski upravitelj prečital in obrazložil pravila, nakar se je izvolil sledeči odbor: predsednik: Josip Jarh, šolski upravitelj; podpredsednik: Ivan Čizej, posestnik; tajnik: Franc Kronovšek, pos. sin; blagajnik: Henrik Žolnar, posestnik; odborniki: Franc Breznikar, Filip Korun, Josip Povše, Josip Podgoršek. Po izvolitvi odbora je predaval šolski upravitelj g. Josip Jarh o nujnih sadjarskih opravilih v sadovnjaku. Zlasti je opozarjal v svojem predavanju na snaženje, trebljenje, pomlajevanje in precepljevanje sadnega drevja. Predlagano je bilo od navzočih: 1. Da bi se vršil ob nedeljah popoldne tečaj za cepljenje in precepljevanje sadnega drevja. 2. Ogledavanje dobrih in slabih sadovnjakov. 3. Gospodinjski tečaj za vkuhanje sadja in povrtine. 5. Strokovna predavanja po strokovnjakih. Članarina se določi na 30 Din. Končno je g. šolski upravitelj izrazil željo, da bi se vedno zbrali v tako velikem številu kakor sedaj. Ker je bil dnevni red izčrpan je g. predsednik zaključil občni zbor.

Podhosta pri Toplicah. V nedeljo 30. t. m. bo občni zbor našega društva kmetijskih fantov in deklet pri tov. Pelkotu v Toplicah ob 2. uri popoldne. Poroča delegat Zveze. Udeležite se ga zanesljivo vsi člani in članice ter oni, ki želite pristopiti in delati v našem društvu. — Odbor.

Frankolovo. Dne 9. marca nam je predaval g. okrajni gozdar. Pri tolmačenju novega gozdnega zakona smo prišli na mnenje, da bi Kmetijska družba predložila posebno spomenico glede izvajanja tega zakona v pogledu grabljenja listja. Zakon urejuje grabljenje ene parcele vsako tretje leto. To je za naše razmere hud udarec, ker ne bi mogli priti do potrebnega gnoja. Brez tega pa ni kruha. — Tukajšnji pekovski mojster g. Franc Grenko je kupil lastno hišo v Trbovljah, kjer bo vodil pekarijo naprej. Frankolovčani ga bomo pogrešali, ker je bil agilen član društva kmetijskih fantov in deklet ter stalen naročnik »Grude«. Prepričani smo, da bo tudi v novem kraju ostal zvest pristaš kmetijske misli. — V Lipi je izviral, odkar pomnijo ljudje, izpod Seničeve skale potok, ki so ga ljudje

porabljali za sebe in za živino ter je gonil desetim kmetiskim mlinom kolesa. Prišli pa so rudarji iskat premog in kopali tako globoko, da je potok usahnil. Težko prizadeto prebivalstvo se je obračalo na razne strani za pomoč, a povsod je naletelo na gluha ušesa. Potem so si kmetje postavili mlino ob potoku, ki je bruhal iz prostosleda, a ta je naenkrat pričel podsipavati in mlinska kolesa se vstavljajo. — Obveščamo vse one, da bo v gostilni »Schnabl« gostom vedno na razpolago »Kmetijski list«. — V nedeljo 16. marca sta volila kmetijska odbora iz Nove cerkve in Frankolovega skupno enega delegata v okrajni kmetijski odbor. Vsaka občina je držala na sebe tako, da je dobil Ivan Marzidovšek 5 glasov, Matija Potočnik pa tudi 5 glasov. Odločil je med njima žreb za Marzidovška. — Dne 17. marca se je vršil pri nas živinski in kramarski semenj. Na sejem je bilo prignanih 103 glave goveje živine. Kupčija je bila zelo živahna, posebno za plemensko živino. — Dne 25. marca t. l. je bil redni občni zbor »Društva kmetijskih fantov in deklet« ob 9. uri dopoldne v posebni sobi gostilne Schnabl. Na dnevnem redu je bilo poročilo funkcionarjev, volitev odbora in delegata. Na zboru je poročal predsednik Zveze pododbora tov. Ivan Kronovšek ml. — Popotnik iz Podgore.

Braslovče. Komaj je minul dober teden, že smo slišali o drugem samomoru pri nas. Otroci so našli v Brišnikovem gozdu neznanega moškega, ki je visel obešen na vrvi, zvezani iz samih koncev mreže za steljo. Ko so prihiteli ljudje na otročji klic na kraj obešenca, so takoj spoznali v njem nekega lesnega nakupovalca tvrde Kržman iz Kamnika. Bil je rad dobre volje in se ni bal za denar. Gospod mu je mesečno pošiljal denar za plačevanje delavcev in voznikov. On pa je s plačevanjem vedno le odlagal, češ, da mu gospod še ni poslal denarja. Ker se je nekaterim zdelo neverjetno, so se obrnili naravnost na gospodarja in na njegovo nemalo začudenje zvedeli, s kom so imeli opraviti. Ker se je prizadeti bal računa z gospodarjem, si je raje preje vzel življenje. Obešenca so prenesli v domačo mrtvašnico.

Polzela. V zadnjem »Kmetiskem listu« sem poročal o požaru posestnika Predovnika, danes pa moram poročati še o drugem požaru iz Polzele, kjer je pa zgorel velik kozolec, napolnjen z najboljšo krmo in z vsemi premičninami, posestniku Čizeju iz Podvina, kmetu, ki ima svoje posestvo na malem hribu poleg drugih sosedov. Ker je cesta in pešpot do njega precej dolga in slaba, so gasilci težko takoj prihiteli na pomoč. Goreti je začelo okrog polnoči, domači so že vsi spali. Ogenj je zagledal neki krojač, ki stanuje pri tem posestniku, ko se je vračal iz Polzele. Poklical je bližnje sosede na pomoč. Nato se je že oglašil zvon iz Polzele, ki je oznanjal požar. Gasilci kozolca niso branili, pač pa druge bližnje stavbe, ker jim je pretila nevarnost od gorečega kozolca. Bili sta pri gašenju samo polzelska in pariželska požarna bramba. Ker ni blizu nobenega potoka, so vodo sesali samo iz bližnjih vodnjakov. To je že četrti požar na Polzeli v tem letu. — Gasilec.

SEJMI.

31. marca: Litija, Polhov gradec, Cerknica, Studenec pri Krškem.
1. aprila: Videm ob Savi.
 2. aprila: Rakek, Dramlje.
 3. aprila: Zg. Tuhinj, Sv. Lenart v Zabukovju, Sv. Pavel.
 4. aprila: Loški potok, Sv. Primož.
 5. aprila: Mokronog, Stara cerkev, Hotedersica.

Novice

Za predsednika okrožnega sodišča v Celju je bil imenovan g. Franc Vidovič, sodnik okrožnega sodišča v Mariboru.

Dr. Matko Laginja. V Zagrebu je umrl v torek 18. marca bivši hrvatski ban dr. Matko Laginja. Pokojni je bil znan istrski narodni delavec, deželni in državni poslanec in voditelj istrskih Hrvatov. Udeleževal se je požrtvovalno v vseh narodno-kulturnih in gospodarskih organizacijah. Imel je v Pulju odvetniško pisarno do začetka vojne, nakar se je preselil v Zagreb.

Srbski kmetje v Sloveniji. Pretekli teden je prišla večja skupina srbskih kmetov v Slovenijo, kjer so si gledali razne naše gospodarske ustanove in organizacije v Ljubljani in okolici.

V Čabar pride davčna uprava. Finančni minister je izdal odlok, po katerem se ustanovi na ozemlju dravske finančne direkcije posebna davčna uprava za okraj Čabar, ki je pripadel po novi razdelitvi v banovine k Dravski banovini.

Janez Rupar obsojen na 10 let težke ječe. Svoj čas smo poročali o žalostnem dogodku, ki se je zgodil lansko leto dne 5. decembra, ko je prevzitek Janez Rupar od Sv. Andreja nad Škofjo Loko ustrelil skozi okno svojega sina Pavleta. Dne 18. t. m. se je vršila pred petčlanskim senatom v Ljubljani sodna razprava, pri kateri je bil stari Rupar obsojen na deset let robije (težke ječe).

Ustreljen tihotapec. Finančni stražniki so ustrelili pretekli teden tihotapca, ki je prišel iz Madžarske in pri Ženavlji v Prekmurju prekoračil naše ozemlje. Na večkratne klice stražnikov »stoj« se ni zmenil, temveč je hotel pobegniti proti meji in so morali finančni stražniki rabiti orožje.

Pod vagonom iz Beograda v Ljubljano. Ko je pretekli torek privozil na ljubljansko postajo beograjski brzovlak, je zlezal izpod vagona mlad dečko in hotel uteči. Sumljivega

Lepši zobje
SARGOV

KALODONT

potnika je prijel policijski agent in ga odvedel v pisarno. Tu se je izkazalo, da je 16-letni Todor Vuksan, brezposelni knjigoveški vajenec, hotel odpotovati v Zagreb k svojim sorodnikom. Ker ni imel denarja, je zlezal na kolodvoru v Beogradu pod vagon brzovlaka in tu tako trdno zaspal, da se je zbudil še le v Ljubljani. Policija je dečka nahranila ter ga nato odposlala v njegovo domovinsko občino Pančevo pri Beogradu.

Verskega preganjanja v Rusiji ni. V inozemstvu živeči Rusi dobivajo od svojcev, ki živijo v Rusiji, poročila, da jim ni prav nič znanega o kakem verskem preganjanju in da jim nihče ne brani ne moliti in ne opravljati kakršnihkoli drugih cerkvenih pobožnosti. Če je kje oblast nastopila proti kakemu duhovniku, je to storila zato, ker je prišel dotični duhovnik kot državljani Rusije s tam veljavnimi zakoni v navskrižje. Tudi v Sloveniji živeči Rusi dobivajo od svojih ljudi taka poročila.

Vztrajni plavač. Argentinski plavač Candiotti je postavil rekord v vztrajnem plavanju. Plaval je nepretrgoma 66 ur in preplaval nad 300 km dolgo progo na reki Rio Paraná.

Nov planet. Ameriška zvezdarna v Fackdaftu sporoča, da se ji je posrečilo po dolgotrajnih opazovanjih odkriti novo zemeljsko oblo, ki se nahaja za zvezdo Neptunom. Novo odkrita zvezda je po zadržilu ameriških zvezdogledov mnogo večja, kakor naša zemlja. — Zvezda s prostim očesom ni vidna.

Ženska stranka v Nemčiji. Žena podpredsednika nemškega državnega zbora Kardoff-Oheimb je dala pobudo za ustanovitev prve ženske stranke, ki se imenuje »Narodna delovna zajednica«. Nova stranka hoče pred vsem širiti zanimanje za državljanske pravice in dolžnosti med ženstvom.

Pri trdovratnem zaprtju, napetosti v telesu, preobilici želodčne kisline, glavobolu, razdraženosti, tesnobi, splošnemu slabopučanju in utrujenosti pospeši naravna »Franz-Josef«-grenčica brez napora in bolečin lahko izpraznjenje črev vseh neprebavljivih ostankov in v mnogih slučajih obvaruje pred vnetjem slepiča. Najodličnejši zdravniki stoletja so vporabljali »Franz-Josef« vodo z najboljšim uspehom pri moških in ženskah in tudi otrocih. »Franz-Josef«-grenčica se dobiva v lekarnah, drogerijah in v specerijskih trgovinah.

Podlistek

H. von Kleist - Ivan Albrecht:

Dvoboj.

(Nadaljevanje.)

Na cesarjev migljaj je nato glasnik zatrobil za boj in viteza sta šla s ščitom in mečem v roki drug nad drugega. Takoj s prvim mahom je gospod Friderik ranil grofa. S konico ne preveč dolgega meča ga je ranil v zapestju, kjer je bila bojna oprava v skepu gibljiva. Grofa je občutek preplašil. Odskočil je in preiskal rano ter spoznal, da je samo koža z vrha razparana, najsi je tudi močno tekla kri. Ker so vitezi na grebenu pod gradom jeli godrnjati zbog takega ponašanja, se tedaj spet požene in z novo močjo nadaljuje boj, kakor bi bil čisto zdrav. Odslej je boj valoval med obema borcevema. Tako se srečata dve vihri, tako dva oblaka v neurju, ki se obdelavata s strelami. Ne da bi se strnila, se vzpenjata med bobnenjem gromov in obletavata drug drugega. Gospod Friderik je stal venomer na istem mestu, kakor bi se hotel zakoreniniti, ščit in meč pa je vihtel pred seboj. Do ostrog, do gležnjev in celo do meč se je bil zaril v zemljo, ki je bila ndalašč zrahljana in tlak z nje odstranjen. Grof, majhen in ročen je napadal takorekoč z vseh strani hkratu, a oni je odbijal te zavratne sunke od prsi in od glave. Ako vštujemo trenutke odmorov,

ki jih je od obeh izsilila onemoglost, je trajal boj še skoraj celo uro, ko se je znova med gledalci pod odrom oglasilo mrmranje. Bilo je videti, da zdaj ne velja grofu Jakobu, ki mu ni manjkalo vneme za dovršitev boja, pač pa grofu Frideriku, oziroma njegovi zakovanosti na eno in isto mesto in pa temu, ker se je po vsej verjetnosti plaho, vsekakor pa vsaj svojeglavno izogibal vsakršnega napadanja. Najsi je tudi temeljilo njegovo ravnanje morda na tehtnih vzrokih, je bil dovolj rahločuten, da je na ljubo njim, ki so ta hip odločali o njegovi časti, žrtvoval svoje zadržanje. Pogumno je stopil s stališča, ki si ga je bil v začetku izbral, in iz naravnega zavetišča, ki se je bilo nakopalo krog njegovih nog, pa je spustil na glavo nasprotnikovo, ki so mu na videz že pojemale moči, precej krepkih in neoslabljenih udarcev, ki pa jih je slednji znal v spretnem sukanju svojega ščita prestreči. Koj v prvih trenutkih na tak način spremenjenega boja pa je imel gospod Friderik smolo, ki pač ni nikakor mogla pričati o navzočnosti višjih sil, kakršne naj bi odločale v tem boju. Z nogo se je zapletel v ostroge, se opotekel in padel navzdol. Medtem, ko se je ujel na kolena in se z roko upiral v zemljo, ker sta ga težila šlem in oklep od zgoraj, mu je grof Jakob Rdečebredc zarinil v na tak način nezavarovano stran svoj meč, kar pač nikakor ni bilo posebno viteško in plemenito. S krikom trenutne bolečine je gospod Friderik planil kvišku. Sicer si je spet potisnil šlem na oči, se obrnil z obrazom proti nasprotniku in se je pripravljal, da nadaljuje boj, ali medtem ko se je krivil od bolečin in

se opiral na meč ter mu je že tema zastirala oči, mu je grof Jakob dvakrat zapored tik pod srcem zarinil v prsa svoj ognjeviti meč. Tedaj je zarožljala bojna oprema in gospod Friderik se je zgrudil na tla ter spustil meč in ščit iz rok. Grof je vrgel njegovo orožje v kraj in mu z desno nogo stopil na prsa, medtem ko so se trikrat oglasile trompete. S cesarjem na čelu so se vsi gledalci dvigali s sedežev in v zamolklih krikih dajali duška občutju groze in sočutja. Gospa Helena je v spremstvu obeh hčera omahnila na ljubljene sina, ki se je valjal v prahu in krvi. »Oj, Friderik!« je klicala in jadikovala ter pokleknila k njemu. Omedlelo in nezavestno gospo Littergardo sta pobrala s tal na odru, kamor se je bila zgrudila, dva biriča in jo odnesla v ječo. »O ti prokleta,« je stokala gospa, »ti zavržena, ki si je drznila z zavestjo krivde v srcu stopiti semkaj in razorožiti roko najzvestejšega in najbolj blagega prijatelja, da bi ji priboril božjo sodbo v nepravilnem dvoboju!« Tarnajoč je dvignila ljubljene sina s tal in mu je skušala ustaviti kri, ki je vrela iz teh blagih prsi, medtem ko sta mu hčeri odstranjali oklep. Na cesarjevo povelje pa so tudi k njemu pristopili biriči, da ga spravijo na varno kot človeka, ki je zapadel postavi. S pomočjo nekaj zdravnikov so ga položili na nosilnice in so ga ob spremstvu silne množice ljudstva tudi odnesli v ječo. Gospe Heleni in hčerkama je bilo vsekakor dovoljeno iti za njim in pričakovati tamkaj njegove smrti. Nihče namreč ni dvomil, da bo ranjenec umrl.

(Nadaljevanje prihodnjik.)

Lord Balfour umrl. V Londonu je umrl bivši angleški ministrski predsednik lord Balfour. Bil je član konservativne stranke.

Nova iznajdba. Nemški inženjer Albert Aronheim je iznašel filmski aparat, s katerim je mogoče prenašanje zvočnega filma potom radija v vseh naravnih barvah. Prvi poskusi z novim aparatom so se popolnoma posrečili. S to iznajdbo bo omogočeno lastnikom novih filmskih aparatov gledati in poslušati doma barvaste zvočne filme.

Proti dvojni »preskrbi«. V Avstriji so veleindustrijalci na nedavnem svojem zborovanju sklenili z ozirom na velikansko brezposelnost v državi, da ne bodo več sprejemali v delo ali službo oseb, ki uživajo pokojnine, ali ki imajo kakšen drugi čeprav majhen zaslužek.

Z aeroplanom bo raziskoval še dosedaj neraziskane predele Afrike angleški letalec Butler. Dne 20. marca se je dvignil z dvokrilnim letalom na londonskem letališču in letel preko Nemčije, Avstrije, Jugoslavije in Grčije v Egipt, odkoder nadaljuje pot v angleške kolonije.

Nemci povišujejo agrarne carine. Poseben odbor nemških vladnih strank je v sporazumu z gospodarskimi strokovnjaki sestavil program za ureditev carin v svrhu zaščite kmetijskih pridelkov. Po tem programu bode carina za uvoz pšenice, ječmena, ovsu in drugih agrarnih produktov močno povišana.

Nemški parlament je sprejel Youngov načrt o plačevanju vojne odškodnine. Načrt je podpisal tudi predsednik republike Hindenburg.

Ženska poglavar roparjev. Nedavno je bil izvršen na rumunski brzovlak atentat, ki se je pa ponesrečil. Oblasti so pri preiskavi našle na dotičnem mestu, kjer je bil atentat poskušen, kos ženske obleke. Dognali so, da pripada obleka neki železniški uradnici, ki je vodila roparski napad na brzovlak.

Podmorski tunel med Francijo in Anglijo. Svoj čas je imenovala angleška vlada poseben odbor petih članov, ki naj prouči z vseh strani načrt tunela pod Rokavskim prelivom med Anglijo in Francijo ter naj na podlagi teh proučevanj sestavi poročilo za vlado. Odbor je te dni končal svoje delo in predložil vladi obširno poročilo. Od petih odbornikov so se štirje izjavili za gradnjo tunela, eden pa proti. Odbor priporoča, da se naj zgradi naprej pilotiran tunel, ki bo stal 5.600.000 funtov šterlingov, da se zagotovi praktičnost prometa. — Stroški za zgraditev tovornega prometa pa so predvideni na 25.000.000 funtov šterlingov, ali blizu 7 milijard dinarjev (1 milijarda je 1000 milijonov). Odbor smatra, da se bo dalo vse težkoče pri gradnji tunela odstraniti, zlasti pritisk morja in sesedanje zemeljskih plasti.

Gospodarji, gospodinje!

Velika izbira
za moške in
ženske!

Najnižje
cene!

Oglejte si veliko izbiro!

Pri nakupu blaga za obleke, perila, posteljnino i. t. d. se obrnite zanesljivo na domačo tvrdko

FRANJO NOVAK

LJUBLJANA, Kongresni trg 15
poleg Nunske cerkve

Nesreča v kinu. V mestnem kinu mandžurskega mesta Kirin je nastal med predstavo, kateri je prisostvovalo nad 1000 gledalcev, požar. V dvorani je nastala strašna zmeda. Vse je hitelo proti izhodu, ki so bili naenkrat zagozdeni s človeškimi trupli. Okrog 600 ljudi se je na čudežen način rešilo, a nad 400 jih je ostalo pod ruševinami dvorane in našlo smrt v plamenih.

Eksplzija v ameriškem vojaškem arzenalu. V mestu Dover, država Newjersey, je v ondotnem arzenalu nastal požar, ki je povzročil več eksplozij in porušil del arzenala. Pri eksploziji je bilo ubitih pet oseb, dva oficirja in trije arzenalski delavci. Z največjim naporom se je posrečilo požar omejiti in obvarovati pred uničenjem celega arzenala.

Gospodarstvo

Sadjarski tečaji v Radovljiškem okraju. Radovljiški okrajni kmetijski odbor priredi dva celodnevna sadjarska tečaja in sicer v nedeljo 30. marca t. l. v Ribnem pri Bledu (v šoli) in v nedeljo dne 6. aprila t. l. na Brodu pri Bohinjski Bistrici (pri Mencingerju). — Vsak tečaj se prične točno ob 8. uri zjutraj in traja predpoldne do 12. ure, a popoldne od 2. do 5 ure. Podajal se bo teoretičen in praktičen sadjarski pouk. Ker v teh krajih doslej še ni bilo takih važnih prireditev, je želeli čimveč udeležbe. Udeleženci naj prinesejo seboj cepilne nože, če pa teh nimajo, vsaj navaden oster nož.

Dne 2. aprila 1930 se vrši na Kmetijski šoli na Grmu enodnevni tečaj o cepljenju trt na suho. Tečaj se prične ob 8. uri zjutraj ter je dopoldne teoretičen pouk, popoldne pa praktično delo. Vabijo se vsi zainteresirani. — Ravnateljstvo kmetijske šole na Grmu pri Novem mestu.

Redni občni zbor živinorejske zadruga Videm-Dobropolje se vrši v nedeljo dne 6. aprila 1930 ob pol osmi uri zjutraj po prvi sv. maši v šoli z dnevnim redom: 1. čitanje in odobritev zapisnika o zadnjem občnem zboru; 2. poročilo načelstva o delovanju zadruga; 3. čitanje in odobritev računskega zaključka za leto 1929; 4. poročilo rodovne komisije; 5. raznoterosti; 6. sprememba pravil. — Ako občni zbor ob določeni uri ne bo sklepčen, se bode vršil pol ure pozneje drug občni zbor, ki bode veljavno sklepal ne glede na število prisotnih članov.

Ljubljanski sejem. Na sejem dne 18. t. m. je znašal dogon (v oklepajih število prodanih glav): konj 177 (45), volov 53 (20), krav 22 (15), telet 5 (4) in prašičkov za rejo 83 (70). Sejem se je vršil v terek namesto v sredo in dogon ni bil živahen. Kupčija je bila mirna. Cene so ostale neizpremenjene kakor sledi: voli I. 9 Din, II. 8, III. 7, krave debele 5-50 do 7, klobasarice 3 do 4-50, teleta 13-50 do 14-50 Din, vse za kilogram žive teže; konji po kakovosti in starosti do 5000 Din, prašički za rejo po kakovosti in velikosti 150 do 300 Din za komad.

Poslodavcem in delavcem Gorenjske! Z ozirom na poseben položaj Gorenjske, kjer se industrija stalno razvija, se je v Kranju otvorila ekspozitura »Javne borze dela«. Urad posluje v bivši Mayerjevi pivovarni, sedaj v stavbni zadrugi »Dclavski dom« poleg mostu. — Pod njeno področje spadati okrajni glavarstvi Kranj in Radovljica, odnosno ekspoziture O. U. Z. D. Kranj, Tržič in Jesenice. Poslodavci in delavci označenega območja se opozarjajo, da se v vseh zadevah posredovanja dela obračajo na ekspozituro »Javne borze dela« v Kranju, a ne več na centralo v Ljubljani, ker so se vsi posredovalni posli za gornjo-savsko dolino s 1. marcem 1930 prenesli na ekspozituro v Kranju. Ekspozitura je opolnomočena v vseh zadevah posredovanja dela, dočim bo prošnje za brezposelne podpore za enkrat odstopala v rešitev centrali, ker sama za to nima proračunskega kritja.

Najmočnejša radio postaja Evrope v Rusiji. Začetkom tega leta je pričela delovati nova sovjetska postaja z oznako WZSPS, ki jo je zgradil leningrajski ing. Minz skupno z drugimi inženjerji. Ta postaja se mora slišati od Atlantike do Kitajske in je torej najmočnejša v Evropi. Bajc interferenira na valu postaje Lausanne. T. R., L.

Denar naložite najbolje in najvarneje pri domačem zavodu KMETSKI HRANILNI IN POSOJILNI DOM

Račun pošl. hranilnice št. 14.257 registr. zadruga z neomejeno zavezo Brzjaviti: „Kmetijski dom“

Telefon 2847

v Ljubljani, Tavčarjeva (Sodna) ulica 1

Telefon 2847

Vloge na knjižice in tekoči račun obrestuje po 6%, brez odpovedi, pri trimesečni odpovedi po 7 1/2%, brez odbitka davka na rente

Stanje vlog okroglo 30.000.000 dinarjev
Rezerve nad 500.000 dinarjev
Jamstvo za vloge presega večkratno vrednost vlog

Vložne knjižice drugih zavodov sprejema kot gotovino brez prekinjenja obrestovanja. — POSOJILA daje proti poročstvu, na uknjižbo in proti zastavi premičnin in vrednostnih papirjev ter dovoljuje kredite v tek. računu pod najugodnejšimi pogoji

BLAGAJNISCHE URE: Ob delavnikih od 8—12 1/2, in od 3—4 1/2, le ob sobotah in dnevih pred prazniki od 8—12 1/2, ure.

Podružnici v Kamniku in v Mariboru

želite li, da se gihta,

revmatizma

bolečin v kosteh in išiasa
brez nevarnosti rešite?

Revmatizem je strašna in zelo razširjena bolezen, ne obrani se je ne bogataš ne siromak, ona ima svoje žrtve tako v palači kakor v koči. — Najraznovrstnejše so oblike, v katerih se pojavlja ta bolezen, največ je boleznih, ki se nazivajo z vsakovrstnimi imeni, medtem pa to ni nič drugega nego

revmatizem.

Včasih bole kosti in členki, včasih oteko členki, skrivljene roke in noge, trganje, zbadanje v raznih delih telesa, tudi slabost oči, vse to so posledice revmatizma in bolečin v kosteh.

Kakor so različni pojavi, v katerih se prikazuje bolezen, tako so tudi mnogobrojni leki, medicine, miksture in mazila itd., katera se nudijo trpečemu človeštvu. Večina teh sredstev ne more popolnoma izlečiti, more v najboljšem slučaju olajšati bolečine. To, kar Vam priporočamo mi, je povsem neškodljivo zdravilo, katero je že

mnogim bolnikom pomagalo!

Naše zdravljenje je izvrstno in brzo deluje pri zastarelih, kroničnih slučajih.

Da pridobimo čim več pristašev, odločili smo se, da vsakemu, kateri nam piše,

pošljemo popolnoma brezplačno

našo interesantno in poučno razpravo. — Kdor torej trpi na tej bolezni in kdor želi, da se iste hitro, temeljito in brez nevarnosti reši, naj piše še danes na naslov:

AUGUST MÄRZKE, BERLIN - WILMERSDORF
Bruchsalerstrasse Nr. 5, Abt. 16.

HAID & NEU šivalni stroji

so prvovrsten nemški izdelek.

Prodaja jih tudi na ugodne obroke

Centra

Trgovina šivalnih strojev

Ljubljana

Miklošičeva cesta št. 7/III.

Zastopnike sprejemamo povsod.

EKONOM

osrednja gosp. zadruga

v Ljubljani

Kolodvorska ul. 7

ima stalno v zalogi:

Umetna gnojila:

Kalijevo sol, superfosfat, nitrofoskal (mešano gnojilo), žilski soliter, apneni dušik in dr.

Seno in pšenično slamo

dobavlja po najnižji ceni franco vsaka postaja

Naročajte
»KMETSKI LIST«!

Fabiani & Jurjovec

Ljubljana, Stritarjeva ulica 5

— Velika zaloga —
SUKNENEGA BLAGA
za moške in ženske oblike. Lepa izbira svilenih rud in šerp. Krojači in šivilje, pišite po vsorod

Kovači!

Najboljši trdi in mehki koks in kovaški premog

Vam nudi

Družba „ILIRIJA“
Ljubljana, Dunajska c. 46

Telefon 2820

Za travnike in deteljišča uporabljajte

SUPERFOSFAT,

a za vinograde, krompir, koruzo in povrtnino je najbolje **polno gnojenje**, katero se izvrši v obliki mešanice

KAS

ali

»**Herkules**« (organski KAS)

Superfosfat, mavec, Herkules, kakor tudi vsa ostala umetna gnojila nudi po najpovoljnejši ceni

»FOSFAT« D. D.

za promet in trgovino z umetnimi gnojili

ZAGREB, Mažuraničev trg 4

Brzjav: Fosfat-Zagreb

Telefon: 29-13

Vsa pojasnila brezplačno. ... Zastopstva v vseh večjih mestih

Kmetje in kmetice!

Podpirajte trgovce, ki oglašujejo v »Kmetsem listu!«

Kmetovalci, podeželski trgovci in obrtniki!

Kadar naročate kakršnekoli vrste tiskovine za občinske urade, zadruga ali društva, se obrnite zanesljivo glede cen in solidne postrzebe na

TISKARNO »MERKUR«
LJUBLJANA, GREGORČIČEVA ULICA 23.

**Laneno
olje
Firnež
Emailne in
ostale lake
Olinatne
barve**

in vse v
stroko
spadajo-
če blago
kupite
dobro,
solidno
in po
zmernih
cenah
pri

MEDIĆ - ZANKL

D. Z. O. Z.

Tovarne olja, firneža, laka in barv
LJUBLJANA-MEDVODE

Podružn.: Maribor-Novi-Sad Lastnik: Franjo Medić

Semenski švedski oves,

domačo, črno deteljo, italijansko in francosko pristno lucerno, rdečo (MAMUT) in rmeno (ECKENDORFER) peso in druga semena vedno v zalogi po najnižjih cenah

EKONOM, osrednja gospodarska zadruga
v Ljubljani, Kolodvorska ul. 7

ČE BOSTE ZIDALI HIŠO ALI HLEV

boste potrebovali **žebije** (žičnike), ka-
tere dobite v vsaki množini najceneje pri
SIMON PIRC, PODNART 2.

Po vseh krajih iščemo

moške in ženske, kjer
imajo svoj poklic in
bivališče. Dnevni za-
služek 250 dinarjev.
Prijaviti se:

»TEHNA«, Ljubljana,
Mestni trg 25/I.

Znamka za odgovor.

VAJENCA

za kolarsko obrt, s
stanovanjem in hrano
v hiši, sprejemem takoj.
Frane Kokalj, kol-
lar, Laze št. 15, pošta
Borovnica.

ŠIVALNI STROJI
„Gritzner“ „Adler“
„Kayser“ in kolesa,

najboljši material,
precizna konstrukcija,
krasna oprema ter naj-
nižja cena, kakor tudi
pisalni stroji, Urania,
so samo pri

Veletna garancija!
Pouk v vezenju brezplačen!

Jos. Petelinc, Ljubljana

ob vodi, v bližini Prešernovega spomenika.

Velika noč se bliža!

Vsi, ki ste potrebni **nove obleke**, pojdite
v **Trebnje k IVAN A. GROSEKUL**
V njegovi trgovini boste postreženi s najboljšim
blagom za obleke.

Novosti! GOTOVE OBLEKE

po najnovjšem kroju v veliki izbiri. Cena in dobra
kakovost blaga vam bo dala povod, da postanete
tudi vi moj stalni odjemalec. **Stalno imam na zalogi**
poleg raznega blaga tudi umetno gnojilo, cement,
železo, strešno in zidno opeko, steklenice in druge
posodo, kisló vodo itd.

Napreden gospodar je on, kateri že v jeseni
uporablja pri vsej setvi

MAVEC (GIPS)

posebno onega iz **Praunsperger-jevega rova v**
Samoboru, ker je z analizo dokazano, da vsebuje
mного spna in žveplene kisline.

Milan Praunsperger
Samobor — Zagreb, Prilaz br. 6

Gospodarji! Gnojite z
APNENIM DUŠIKOM

najfinejšim, najuspešnejšim in učinkovitim dušičnim gnojilom! Kdor gnoji z apnenim dušikom, gnoji istočasno z dušikom in apnom. — Informacije o uporabi in množini, rentabilnosti, kakor tudi o nabavnih pogojih, cenah, skladiščih in uspehih apnenega dušika daje

TVORNICA ZA DUŠIK d. d. RUŠE v Rušah pri Mariboru.

Ta tvornica proizvaja istotako mešano umetno gnojilo »NITROFOSKAL - RUŠEC«, katero sestoji iz apnenega dušika, superfosfata in kalijeve soli. Kdor z Nitrofoskalom gnoji, gnoji istočasno z dušikom, fosforom, kalijem in apnom ter si prihrani večkratno trošenje umetnih gnojil. — Stalna zaloga pri

EKONOMU, Ljubljana, Kolodvorska ulica 7.

Sack'ove pluge in njih dele,
kultivatorje, okopalnike, brane itd.

dobavlja hitro
in zelo ugodno
tudi na obroke

Ferdo SMOLA

Sv. Jurij ob juž. žel. (Glavna zaloga Sackovih plugov za Slovenijo.)

Stari vinogradniki

so že pred vojno poznali kot najboljšo

angleško modro galico

najvišje stopnje, garantirano 98/98 %.

Pazite pri nakupu na nadpis vreče:

„MACKECHNIE“ ali „MAPLE“ ali „MACCLESFIELD“

Hranilnica in posojilnica za Kandijo in okolico

registrovana zadruga z neomejeno zavezo

v Kandiji v lastni hiši.

Ustanovljena leta 1898.

Ustanovljena leta 1898.

Sprejema hranilne vloge od vsakogar, jih obrestuje najugodneje, nudi popolno varnost, izplačuje točno. — Rentni davek plačuje sama iz svojega.